

Ulica Pod lipami Pod lipami street

Urbanistický celok predstavujúci jadro lesníckeho mestečka v klasicistickom slohu. Tvoria ho budovy z prelomu 18. a 19. stor., ktoré sú zaujímavým svedectvom lesníckej histórie Slovenska. Trojradová lipová aleja bola vysadená v r. 1777. Kultúrna pamiatka.

Do vašej pozornosti dávame tieto objekty:

1. Stanica Považskej lesnej železnice. Pozostávala z dopravnej kancelárie, čakárne a skladu tovaru. Železnica viedla údoliami Čierneho Váhu a Malužianky. V r. 1916 – 1972 slúžila na prepravu dreva a mala dĺžku 107 km. Na trati Liptovský Hrádok – Liptovská Teplička bola prevádzkovaná aj osobná doprava.

2. Kasíno. Prízemná klasicistická budova postavená v pol. 18. stor. Slúžila ako významný hostinec hrádockého panstva (Deverticulo Hradek) a lesníkov. Pravdepodobne je najstaršou stavbou tejto ulice.

3. Kamenný kríž. Je z r. 1807. Na jeho mieste stála kaplnka sv. Trojice. Pod krížom sa nachádza krypta významných úradníkov panstva, ktorých tu pochovávali v r. 1777 - 1800.

4. Riaditeľstvo štátnych lesov. Budova postavená v klasicistickom štýle r. 1773 a koncom 19. stor. prestavaná. V 19. storočí sídlo prefektúry. Do r. 1919 stála pred ňou socha cisára Františka Jozefa I. od Alojza Štróbla.

5. Rímsko – katolícky kostol Navštívenia Panny Márie. Postavil ho hrádocký lesný komorský úrad v klasicistickom štýle v r. 1790. Z tohto obdobia pochádzajú aj nástenné maľby a hlavný oltár, organ je z r. 1799. Vo veži kostola sú štyri zvony, dva z r. 1790 a dva z r. 1804. Kultúrna pamiatka.

6. Lesnícka škola. Postavená v r. 1800 ako Kráľovská komorská lesná a hlavná národná škola, prvá tohto druhu v Uhorsku. Od r. 1806 v rámci nej otvorili aj lesnícke učilište. Kultúrna pamiatka. Latinský nápis nad jej hlavným vchodom po slovensky znie: „*Po skončení vojny medzi cisárom a Francúzmi a uzavretím mieru, pod záštitou vznešeného cisára a kráľa Františka, ja Múza, prichádzam až do Hrádku. Učím umeniu drevárstva a lesníctva. Bývam tu podporovaná darmi mocných dobrodincov a dostala som sa tu najmä zásluhou Františka Wisnera z Morgensternu, zakladateľa*“. Nad vchodom zo školského dvora je ďalší nápis: „*Hľa, polia boli tu dávno, teraz voľnými vedami ctia Dianu a učí sa tu mládež.*“

7. Lesy Slovenskej republiky, š. p., Odštepny závod Liptovský Hrádok. Spravuje lesy regiónu vo vlastníctve štátu. Výchovu, ochranu a obnovu lesných porastov zabezpečuje pomocou lesných správ Liptovská Teplička, Čierny Váh, Malužiná, Liptovská Osada a Ľubochňa.

Ako vyjadrenie úcty k bohatej lesníckej histórii Slovenska vyhlásili LESY SR, š. p., Banská Bystrica, túto lokalitu v roku 2008 za „významné lesnícke miesto“.

This urban complex forms a classicistic heart of Liptovský Hrádok, a town with copious forestry traditions. The heart is formed by buildings from the turn of the 18th and 19th centuries – they are living witnesses of Slovak forestry history. The three-line lime alley was established in 1777. National Cultural Monument. The following structures are worth-visitng: **1. Považská Forest Railway Station.** The Station consisted of the office, waiting room and goods storage room. The railway line led through the valleys of Čierny Váh and Malužianka. From 1916 to 1972, the 107 km line was used to transport timber; the section between Liptovský Hrádok and Liptovská Teplička also served passenger trains. **2. Casino.** This one-storey classicistic building dates back to the mid 18th century. It used to be a busy inn immensely popular with both Liptovský Hrádok gentry and foresters. The building is considered by many the oldest building of the street. **3. Kamenný kríž.** The Cross dates back to 1807. Prior to this date, the site featured the Chapel of Holy Trinity. Under the Cross, there is a crypt that was used between the years 1777 and 1800 to accommodate remains of distinguished estate officers. **4. State Forests Headquarters.** The building was designed in a classicistic style in 1773 and rebuilt in the late 1900s. In the 19th century, it served as a prefecture seat. Till 1919, the building's forefront featured the statue of the Emperor František Jozef I by Alojz Štróbl. **5. Roman – Catholic Church of Virgin Mary's Visitation.** This classicistic Church was built by the Forest Chamber Office of Liptovský Hrádok in 1790. Its interior murals and the main altar originate in the same period; the organ was added 9 years later. The Church's steeple houses four bells - two each from 1790 and 1804. National Cultural Monument. **6. Forestry College.** The College was built in 1800 as the Royal Chamber Forestry and Principal National College, the first of its kind in the former Ugrian Kingdom. In 1806, Forestry Apprenticeship School was opened under its administration. National Cultural Monument. The Latin inscription above its main gate reads: "Upon the end of war and truce between the Emperor and the French, under the patronage of the honourable Emperor and King František, I, the Muse, am coming from as far away as Hrádok. I'm a mistress of the art of wood-working and forestry. I'm here living on the gifts of influential benefactors, most honourable of whom is František Wisner from Morgenstern, the Founder." Above the entrance from the school's yard, there is another inscription: "Look, the fields have been here for eons...now liberated sciences honour Diana and the youth gets the best of education here." **7. Forests of the Slovak Republic, s. e., Forest Enterprise Liptovský Hrádok.** The Enterprise manages regional forests in state ownership. Particular tending, protection and regeneration operations are managed by the Liptovská Teplička, Čierny Váh, Malužiná, Liptovská Osada and Ľubochňa Forest Districts. To honour rich local forestry traditions, the site was awarded the Special Forestry Site status by the Forests of the Slovak Republic, s. e. Banská Bystrica in 2008.

Grafika: S. Parobok

